

מסורת הש"ס

(א) סנהדרין י: (פ"ט),
(ב) שם פ"ט, מסכת טו:
תמורה ו: (ג) (שבת מב:
קלח, סוכה טו, יבמות סג,
ד) (נדרים מו, ושי"ט),
(ס) לעיל מ"ה, נדרים מ:
תולין קל"ג, תמורה ו: מה
גמ, (ח) לעיל י"א, (ז) וירקא
כ"ג, (ח) (מנחות בירושלמי
תנ"ך) מפשטות פ"ג פ"ל
וכן הנה המהרש"א
בסנהדרין פ"ה, ד"ה מנחה,

תורה אור השלם

ו. לא תביא אתהן וזוהי
והחזיר כלב בית ה'
אלהך לכל גדר כי
תעבת יי אלהיך גם
שנייה:
דברים כ"ג ט'
ז. כי הלא רשע צל
תאזן נפשו ויבצע בך
נאמן יי:
החלום י:
והרמק לא חשול
ופרט כדמך לא חלקט
לעני ולגר תעוב אתם
אני יי אלהיכם:

גליון הש"ס

גמ' גמ' א"ה קשא, עין
לעיל דף נ"ד ע"ה תוספת
ד"ה תמורה:
והפריש ספנה חלה, עין
ד"ה דף נ"ה ע"ה תוס'
כ"ה אל ע"ה:

לעני רש"י

אישקובי"ר, לטאטא,
לנקות.

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

צד.

עין משפט
נר מצוה

ח א מ"י פ"ה מה'י
נדרים הל' ט' ע"ה
נדרים שם ע"ה ט' ע"ה
ל"ה פ"י ק"ל ספ"ה א:
ב ב ג מ"י פ"ה מה'י
גולה ואביה הל' ב:
ועין נהגות ומחית מנח
ע"ה ט' ע"ה מ"ה פ"י
ספ"ה כ"י:
ד ד ה מ"י פ"ה מה'י
מנחת ע"ה הל' א:
והלכה ב:

מוסף רש"י

בוצע בך. ויטע לטון
גולה דכתיב (משל א) כן
אלמנה כל בלע בלע את
נפש בעלי יקח (סנהדרין
א:). מצות פאה להפריש
מן הקמה. דכתיב לא
פלה, אלא נזה לפניהם
והם יקבלו (סנהדרין
פ"ה). מדרשו. ככר תמני
במשך דגמרה מלמנו
(שם). דלוקט פאה מעשר
ולתריסר (תמורה א:).
מעשר ונותן לו. מעשר
תמנה את הכר מכל
מפסותיו ונותן לו את
הפאה. שאלו הפסות לא
היו ע"ה לריסר לפניהם,
לוקט פאה מעשר
מן המעשר (סנהדרין
פ"ה). וזה הפסל ל"ד
חייב (מנחות טו). והפריש
בבקר ובצור. וזה היה
לחייב עמלו (נדרים פ"ה).
חייב בפרט ובעוללות
ובשכחה ובפאה. כמו
משל כרס (שם) א"ה:
דלוקט פטור מפאה, ומן
(פאה פ"ה מ"ד) כל שחול
לחובל ושמר חייב במעשר
ובפאה. א"ה פ"ה הל'
הקדש חייב בכל הני,
דמפרש טעמה דכתיב היה
תעוב יתירא (לעיל ב)
וכי"ה תמורה ו) דכתיב
במשה תורה לא מפאה
אחר. ואמר מר לא
תעול תפסותיו ממנו, והיינו
למה לי להאדר ומכאן
במשה קדושים בכלה
לעני ולגר תעוב אתם,
לרבות הפקר כי הלא נותן,
אלא הפקר נמור פטור
מפאה, דמתן ושמר פטור
להפקר (נדה נא). ויפסור
מן המעשר. דהפקר
פטור מן המעשר (שם)
דלא ככתיב היה תעוב
יתירא (לעיל ב). תמורה
(ו) אין שמין לא לגב
ולא לגדל. שאל גמ' ונל
בהמה או כלים ונפסות
אלא, אין שמין בהמה
והפריש לבעלים, שיחזיר
גמ' הפסח, אלא ישלם
שלה, וכלים והפריש
דכתיב וזהו יהיה לו
(לעיל א:).

ואפאה (והרי"ם) [והפריש] ספנה חלה. משעת גלגול מתחייב
במלה אלא רצותא קמ"ל דלע"פ שפשה כל השינויים
הללו אין אלא מנאף א"י משום דכתיב דלון תחילתו עיקר אין
מתחייב במלה עד אחר אפיה נקטה הכי:

דמאספורק בית שמאי אוסרין וב"ה מתירין
מאי מעמיה דרביה שמאי אמר קרא יגם
שניהם לרבות שינוייהם ובית הלל אמר קרא
הם ולא שינוייהם ובית שמאי הא כתיב הם
ההוא מיבעי ליה הם ולא ולדותיהם ובית
הלל תרתי שמעיה מינה הם ולא שינוייהם
הם ולא ולדותיהם ובית הלל נמי הכתיב גם
גם לב"ה קשיא רבי אליעזר בן יעקב מאי
היא דתנאי ר' אליעזר בן יעקב אומר הרי
שגול סאה של חמין מזהנה לשה ואפאה
והפריש במנה חלה כיצד מברך "אין זה
מברך אלא מנאין ועל זה נאמר יבוצע בך
נאין ה' ר' שמעון בן אלעזר מאי היא דתנאי
כלל זה אמר ר' שמעון בן אלעזר אל שבח
שחשבו גזלן ידו על העליונה רצה נוטל
שבחו רצה אומר לו הרי שלך לפניך מאי
קאמר אמר רב ששת ה"ק יהשיבחה נוטל
שבחו כחש אומר לו הרי שלך לפניך דשינוי
במקומו עומד אי הכי אפילו השכיח נמי
אמרי ימפני תקנת השבים ר' ישמעאל מאי
היא דתנאי ימצות פאה להפריש מן הקמה
לא הפריש מן הקמה מפריש מן העומרים לא
הפריש מן העומרים מפריש מן הכרי עד
שלא מרחו מרחו מעשר ונותן לו משום ר'
ישמעאל אמרו יאף מפריש מן העיסה ונותן
לו א"ל רב פפא לאביי איכפל כל הני תנאי
לאשמועינן כב"ש א"ל הכי קאמרי לא נחלקו
בית שמאי וב"ה בדבר זה אמר רבא במאי
דלמא עד כאן לא קאמר רבי שמעון בן יהודה
התם אלא בצבע הואיל ויכול להעבירו על
יד צפון ועד כאן לא קאמרי ב"ש התם אלא
לגבוה משום דאימאמי ועד כאן לא קאמר
ר' אליעזר בן יעקב התם אלא לענין ברכה
משום ידרהו ליה מצוה הבאה בעבירה ועד
כאן לא קאמר ר"ש בן אלעזר התם אלא
בהכחשה דהדר ועד כאן לא קאמר ר'
ישמעאל התם אלא לענין פאה משום דכתיב
יתעוב יתירא וכי חימא ליגמר מיניה מתנות
עניים שאני כדבעי ר' יונתן דבעי ר' יונתן
מאי טעמא דר' ישמעאל משום דקסבר שינוי
אינו קונה או דלמא בעלמא קסבר שינוי
קונה והכא משום דכתיב תעוב יתירא ואם
חמצי לומר טעמא דר' ישמעאל משום
דקסבר שינוי אינו קונה תעוב יתירא
דכתב רחמנא למה לי ותו לרבנן תעוב
יתירא דכתב רחמנא למה לי מבעי ליה
לכדתנאי המפקד כרמו והשכים לבקר
ובצרו חייב בפרט ובעוללות ובשכחה ובפאה
ופטור מן המעשר אמר רב יהודה אמר
שמואל הלכה כרבי שמעון בן אלעזר ומי
אמר שמואל הכי ו"האמר שמואל אין שמין
לא לגב ולא לגולן אלא לגולן בשלמא
לרבא דאמר כי קאמר ר' שמעון בן אלעזר
כי קאמר הלכה כרבי שמעון בן אלעזר עומד
בהכחשה דהדר וכי קאמר שמואל התם אין
שמין לא לגב ולא לגולן אלא לגולן
בהכחשה דלא הדר אלא לאביי דאמר כי
קאמר רשב"א בהכחשה דלא הדר קאמר
מאי איכא למימר אביי מתני הכי אמר רב
יהודה אמר שמואל

מאספורק. שם מקום: בוצע בך. גזול ומנאך. בוצע כמו כל
בוצע בלע (משל א): מאי קאמר. איירי בשכחה וקמני הרי שלך
לפניך והאי לישנא לא שייך למימר אלא בדבר שיחש מקדמותו
שאמר לו טלנו כמות שהוא כמוש:

הקמה. דכתיב לא תכלה פאה שדך
לקזור (ויקרא יט): מרחו. מתחילת
את הכרי צרחת ומירוח היו גמר
מלאכה למעשר הלך מעשר כל
מעשרותיו תכלה ואחר כך נטון לו
פאה כדי שלא יספור עני שאלו
היה נותן קודם מירוח אע"פ שעני
מאך לקט שכחה ופאה הכנה ועושה
מנה כרי פטור מן המעשר שרי
הפקר הוא אלא עשוי שנתמרח
כדי בעל היתא תמחייב במעשר דכתיב
אמרין במסכת נדרים (דף מ:)
לקט שכחה ופאה שעשן גזול
הוקצו: אף מפרש מן העיסה.
פאה אם לא נמנה כד ואלו לח"ק
מן העיסה לא דקנייה בשינוי והו
מוון שאין לו חובשים דעד השתא
דכיה לאו שניו הוא דלולל הוא
כמו שהיה: איכפל סגל. טרחו ועמלו
ונחלקו לך: ככתבם ודבר.
מפטמו וחזרו לקדמותו: מעוב
יסירא. נקדושים תהיו כתיב לא
תכלה פאה שדך לקזור וכשור או
כשן כתיב לא תכלה פאה שדך
בקוצרך מרי קרלי תעוב אותו למה
לי שעת מינה לאחיי שינוי דלא
קני הכא: מעוב יסירא למה לי.
הא בעלמא נמי לא קני שינוי: ה"ג
וטו לרבנן מעוב יסירא למה לי:
המפקד והשכים לבקר. קודם
שיבאו עניים לגררה שחכו בהפקר
אם היו קודמין: פרט כדכר ולקט
נקמה: חייב בפרט כו'. דלע"ג
דהפקר פטור מכולם דכתיב ארץ
שדך וכרמך מהני מעוב יסירא
למעוטי כי הלא גזולא דלא היו
הפקר לפטור ואע"ג שפטור מן
המעשר. וכל הני כתיב מעוב יסירא.
נקדושים כתיב כרמך לא תעולל
ופטר כו'. ובמשה תורה (מד) כתיב
כי תגזול כרמך לא תעולל וכן לא
תפאר אחריו דהיינו פרט. תפאר
אישקובי"ר. ופאה נמי מהכא משמע
דתנא דבי ר' ישמעאל (תולין דף
קלח). שאל תעול תפסותיו ממנו.
שכחה כתיב במשנה תורה (שם) לא
תשוב לקחתו וגו'. ובגליל כתיב
לא תפאר אחריו ואמר מר בפרק י'
דחולין (שם) אחריו וזו שכחה ולא
כתיב למיחד ומכאן בגליל לגר
ליחוס אלא לא תפאר אחריו ואנא
ידענא דלעניים הוא כדאשכחן בעמרים.
אלא במעשר לא כתיב מעוב יסירא:
אין שמי'. בפרק ראשון (דף י"א).
גבי בעלים מטפלין בגבילה אמר
שמואל דלוקין הוא דשמיין את
הגבילה לניזק ומוסיף עליה מוסיף
עד שמשלים לו טקול אלא גמ' ונל
שנטלו בהמה ומתה או כחשה אין
שמיין את הגבילה אלא שלם
התא והם ישלמו בהמה מעליא
אלמא שינוי קני: פלוגתא דאביי
ורבא לעיל בשמעתין: ככתבם דלא
סדר. כגון מהה או נשניה רגלה:
אמרו

